

Payí Pitao xámí eañínarini.

Payí rina ámá Jisasomi dijí wíkwíroarigíá wí ejí nimóniro ñweagíáyí náni Pitao xámí eañínarini. O Jisaso wiepisagowa worini. Jisaso rixa aejnámi niþeyimáná xwiogwí rixa obaxí niþwémáná ejáná Pitao Jisasoyá siyikí imónigíáyo Romiyíá gapimanowa xeanijí ríá tímí niwikára warinagía náni ayí ejí neániro anijí Jisasomi pírániñí uxidírixiniri “Dijí sixí umímómini.” niyaiwiri payí rina eañinigini. Payí rinami yoparípi nearíná Romi, aji xio niþweámáná payí eaariñípi náni nuriríná yumíí uriminiri xwyíxá nuriri Babironi náni urinjinigini.

---

1 1-2 Pitaoni —Nioni Jisasi Kiraisoyá wáí wurimeiarinjá wonirini. Nioni payí rina ámá mi dáñijíñenijí imónigíáyíné náni —Seyíné éí niðiamoro piropenisí xegí yoí Podasiyi riniñýo ñwearo Garesia riniñýo ñwearo Kapadosa riniñýo ñwearo Esia riniñýo ñwearo Bitinia riniñýo ñwearo egíáyínérini. Seyíné náni payí rina niriri eaariñini. Seyíné Jisasi Kiraiso riñípimi xixeni xídpíri náni ero o ragí yoxáípámi niperíná pupípi tíni igíániñí niseaeámoiríná segí íwí yarigíápi yokwarimí seaini náni erí eníá náni ápo Gorixo xegí kwíyípi seaaíniñýo dání nioniyáyí imónírixiniri xegí nijíá xámí xwiá ríri sini mimónijáná imónijípi tíni xixeni íá yiayáximí seaiñýínérini. “O wá ayá wí seaiwaniri niwayíroniro ñweapíri náni ayá wí seaiiri éwinigini.” nimónariní.

“Xeanijí seaímeaariñagí aí Gorixo yeáyí
neayimixemeañíráni.” urijí nánirini.

3 Nene Gorixomi —O negí Áminá Jisasi Kiraisomi xano imóniri ñjwíáo imóniri eñorini. Omí yayí owianeyi. Ayí ripí nánirini. Nene Jisasi Kiraiso xwáripáyo dání wiápíñimeají eñagí náni wenijí nerí ñweaarijwápi “Nepa xixeni neaímeaníráni.” yaiwianíwá náni Gorixo xegí wá xwapí neaumixijíyo dání ámi sijí neaxiriñenéñí eweañwárini. 4 “Nene níneaímeaníráni.” niyaiwiri wenijí nerí ñweaarijwápi, ayí Gorixo “Nañí e niseaiimíráni.” riñípí apírini. Api wí urí epaxí mimóní erí siyikwí míñí nañíni epaxí erí anipá bí mimónipaxí erí ejípirini. Aejnámi Gorixo seyíné náni seamejweaiariñípirini. 5 Gorixo síá yoparípi imónáná yeáyí niseayimixemearíná sipearími seainíápi

piaumimí iníwiniginiri seyíné dijí wíkwíroariñagía náni xegí ejí sixí eániñípi tíni awí seameñwearjíyíne ejagi náni rariñini. ⁶Xeanijí agwi ríná Gorixo xe owímeaníri wimóniñí bi onimiápi náni xixegíni seaímeaariñípi nimúropaxí mimóniñagi náni dijí ríá seaxeariñírini. E nerí aiwi síá yoparífymi Gorixo seiiníápi náni seyíné yayí seáyimi dání seainariñírini. ⁷Jisasi Kiraiso seyíné mimóní dijí miwikwíró nepa xwioxíyo dání xíomí dijí wíkwíroariñagía niseaníri náni xewaniño piaumimí niseainiríná seyíné yayí seamerí seáyí e seamífeyoari wé íkwiajwíyo seañwiráriri emíáníri náni agwi ríná xeanijí xixegíni seaímeaariní. Ewayí xwiyíá sínjá gorí náni rinijí ripí náni dijí mópoyí. Ámá sínjá gorí —Gorí ayí urí epaxí imóniñípirini. Sínjá api tñjí bí nimearo aga sínjápi ríá niniri gorí nápi, sínjí iniñípini xegípi oweníri ámi ámi ríá ikeárárarigíápa segí dijí wíkwíroariñíápi —Api gorí tíni xixeni imóniñípimaní. Seáyí e imóniñípirini. Api eni axípi xwioxíyo dání ríá niwkíroariñoiníri gorí riániñí ikeárárarigíápa xeanijí eni axípi e seaímeariñírini. ⁸Seyíné Jisasomi símimañíyo sílwí miwinipa egíáyíne nimóniro aiwi dijí sixí uyarigíárini. Agwi ríná eni sílwí miwinipa xwioxíyo niseaimóniri aiwi dijí niwíkwíroro náni aga yayí xwiyíá tíni ripaxí mimóniñípi seáyimi dání niseainíri náni íkwífeyoánariñoi. ⁹E neríná Jisasomi dijí wíkwíroariñagía náni seaimóniníápi —Gorixo yeáyí seayimixemeañíápi náni rariñini. Api rixa seaímeaariñagi náni yayí seainarini. ¹⁰Gorixo api e neríná yeáyí seayimixemeañíápi náni ejíná wiá rókiamoagíá “Gorixo wá niseawianiríná e seiiniárini.” rigíawa dijí “Gorixo arige nerí enía náni ríá rarini?” niyaiwiro anijí miní yarimágí niga bagíárini. ¹¹Kwíyí Kiraisoyápi áwañí ínimi dání uriniñí ripí, “Xámi xeanijí ámá Gorixo yeáyí seayimixemeañá náni urowárénapiníomi niwímeámáná ejáná ríwéná ámí seáyí e xegí bi imóniñípi wímeaníráriñi.” Wiá rókiamoagíáwami áwañí kwíyíyo dání e uriniñípi náni awa dijí nímoróná “Yeáyí neayimixemeañá náni urowárénapinío gíná biníáríani? Omí wímeaníápi arige nimóniri wímeaníráriñi?” niyaiwiro yarimágí niga bagíárini. ¹²E nero aí Gorixo awa re oyaiwípoyiníri, “None wiá urókiamoariñwápi negí tñjí ríná imóniníápirini. Ámá noneyá ríwíyo ñweagíáyí tñjíná imóniníápirini.” oyaiwípoyiníri sijáni waropári wiijniginí. O nene náni neaiñíipi, ayí xwiyíá yayí seainipaxí agwi ríná wáí rarigíáwa kwíyí ajínami dání wírénapinípimi dání wáí searimegíápirini. Ajínajowa eni aga njíá oimónaneyíniro niwímoníro egíápirini.

“Íkwiráínánijí imóníríxini.” urijí nánirini.

¹³Gorixo e neaiñí ejagi náni segí dijí niseaikwearipeáríniginíri pírániñí pírí wiaíkímí niniro sílwí tíni nero re niyaiwiro, “Jisasi Kiraiso xewaniño piaumimí ináná Gorixo wá nineawianiríná neaiñíipi

yoparípi sipearímí nineairi yeáyí neayimixemeáwinigini.” niyaiwiro dijí niwikwímoror lweáírixini. ¹⁴ Seyiné niaiwí aríá yímigí yarigíáyínijí nimóniro xwiyáá yayí seainipaxípi sini majáá nimónirína “Pí pí nioní íeapá ninarijípi sa oemini.” niyaiwiro yagíápi sini xe oneaímeaniniri miseaimónipa éríxini. ¹⁵ E mepa nero siyikwí bi míni íkwiráínánijí imónijo —O seyiné xio xegiyí imóníírixiniri wéyo fá seaumirijorini. O imónijípa seyiné eni pí pí neróna íkwiráínánijí nimóniro axípi éríxini. ¹⁶ Bikwíyo ríwamijí re níriniri eániñagi náni rarijini, “Nioni siyikwí bi míni íkwiráínánijí imónijáoni ejagi náni seyiné eni axípi íkwiráínánijí imóníírixini.” níriniri eániñagi náni “Seyiné eni e éríxini.” rarijini.

Gorixo ayá tínjí imónijípi tñi gwíniñjí nearoayírojí nánirini.

¹⁷Seyiné Gorixomi —O ámáyo mí ómómiximí neríná ámá xwérixa wími símí símí e miywirárí ayí ayo wigí egíápími dání mí ómixaxídiníorini. Omi xwiyáá rírimí niwirína “Apoxini” nuriro náni sini xwiáá rírimí nurínróná omi wáyí niwiro pírániñjí éríxini. ¹⁸ Seyiné nijíá re imónijagía náni rarijini. Gorixo segí aríowa síwí surímá seaiékwíkwiyigíapí píni wiáriírixiniri síjá siripá tñirani, gorí tñirani, —Api anipá imónipaxírini. Api tñi gwíniñjí searoayírojímani. ¹⁹Negí Judayí wigí fwí yarigíápi Gorixo ragí pwarijagi niwirini yokwarimí oneaiiniri sipisipí miá siyikwí míniyo nípikiróna yarigíápa o xegí xewaxo Kiraiso, ragí xegí ayá tíjo niperíná puñípími dání gwíniñjí searoayírojírini. ²⁰Xwiári tñi ajiña tñi sini mimixipa ejáná xámi xegí xano e éwiniginiri wimónijípi tñi xixeni neríná urípeaño seyiné arirá seaiminiri náni síá yoparíyí tñjí ríná rixa sijáni piaumimí ninirí seapeiñírini. ²¹Seyiné o seaiñípími dání Gorixomi dijí wikwíroarigíáriní. O xewaniño Kiraiso xwáripáyo dání owiápíñimeaniri ámi dijí sixí numímorí aga seáyi émi umíeyoají ejagi náni seyiné omi dijí niwikwíroro “O nearijípi nepa neaiiníárini.” niyaiwiro dijí niwikwímoror lweapaxí.

“Xixe dijí sixí yiníírixini.” urijí nánirini.

²²Xwioxíyo dání nirixímeáyo dijí sixí ouyaneyiniro segí fwí yarigíápi xwiyáá nepaxinijí imónijípími aríá niwiro pírániñjí nixidirijípími dání rixa igiániñjí eámónigíá ejagi náni anijí miní xwioxíyo dání dijí sixí yiníírixini. ²³Ayí ripí náni “Dijí sixí yiníírixini.” seararijini. Seyiné ámi sijí bñinijí eweáíápi, ayí anipá imónipaxí ejípi maríái, anijí lweapaxí imónijípi tñi eweáíárini. Ayí xwiyáá Gorixoyá anijí niyimijí ejípi ámáyo ámi sijí bi eweaarijípi náni rarijini. ²⁴⁻²⁵Bikwíyo dání re níriniri eániñípi nioní seararijápi tñi xixeni imónijagía náni rarijini, “Ámá ayí ayí níni arániñjí imónigíáyírini. Amípí ámá yarijagía niwiríro yayí umearigíápi, ayí ará siyíniñjí imóniní. Ará yeáyí niyipeárimáná

urí yarinjípa ámá eni axípi yarigíárini. Ará siyí urí neríná piéroarijípa amipí ámáyo yayí umearigíápi axípíniñí imónarijírini. E neri aí Ámináoyá xwiyíápi aga anijí íníná imóniñípirini.” Xwiyíá e riniñagí nání seararijini. Xwiyíá apí yayí seainipaxí imóniñí wáí seararijwápirini.

“Xwiyíá Gorixoyá oxídiminiri ayá wí seaimóníwinigini.” urijí nánirini.

2 ¹Ayináni segí ríá kiroarigíá nipini tíni yapí wíwapiyarigíá nipini tíni nañí riro sipí riro yarigíápi tíni sipí diñí yaiwiarigíápi tíni xwiyíápai ujywirárarigíá nipini tíni apí nipini rixa xwíá weyárrírixini. ²E nero niaíwí sínjí xiríayí amijí nání ayá wí wimónarijípa seyíné eni axípi xwiyíá Gorixoyápi —Apí ikweakwímí minijípirini. Apí aríá niwiri xixeni oxídiminiri ayá wí seaimóníwinigini. Gorixo yeáyí seayimixemeané nání segí diñí niaíwí amijí niniríná xwé iwiarorigíápa axípi yóí nimóniro amipí Gorixo wimónarijípi nání diñí aumaúmí inífrixiníri xwiyíá oyápi nání ayá wí seaimóníwinigini. ³Seyíné aiwá gígí neróná awíí yarijípi nání nijíá imónarigíápa Ámináo diñí sipí niwiríná nañí seaijípi nání rixa nijíá imónigíáyíné ejagía nání apí e éfrixiní.

“Seyíné ámá Gorixoyáyínérini.” urijí nánirini.

⁴Seyíné Jisaso —O diñí niyimiñí tíñjí sínjániñí imóniñí worini. Ámáyí “Sínjá ro siphórini.” níriro emi móagía aiwí Gorixoyá sínjwíyo dání ayá tíjo ejagi niwiniri ají xío mirarijípi nání íá yamixárijorini. ⁵Seyíné eni sínjá diñí niyimiñí tíñjíniñí imónigíáyínérini. Seyíné o tíámini baríná Gorixo niseameari ají ridiyowá nání xegí kwíyí lweapaxí wiwániñí seamírarini. Seyíné ají iwámi dání oyá apaxípániñí imónigíá “Gorixo wimónarijípi nánini e niyaníwárini.” yaiwiarigíáyíní nimóniro ayí Gorixo none nání yayí oneainiri ridiyowá wiarijípa seyíné eni Jisasí Kiraiso seaijíyo dání axípíniñí xegí kwíyí xío wimónarijípi nání seaíwapiyaríjípi wiífrixiníri seyíné ají wiwániñí seamírarini. ⁶Xwiyíá nioni seararijápi, ayí Bikwíyo dání re níriniri eániñípi tíni xixeni imóniñagí nání rarijini, “Aríá époyi. Gorixoní ámá sínjá ají nimiriróná sínjá awiaxí wo xámí nimearo iwamíó tiwayiroarigíápa nioni eni ámá wo gí Saioni lweagíayo umejweanía nání nurípearíná sínjá ayá tíñjí imóniñí wo nimeari iwamíóniñí tiwayiroarijini. Omi diñí wikwírogíáyí ayá niwiniri ‘Pí nání wikwíronjárfani?’ wí yaiwipírámani.” níriniri eániñípi nioni seararijápi tíni xixenirini. ⁷Ayináni diñí wikwíroarigíáyíné nání sínjá o ayá tíjo imónini. E neri aiwí diñí miwikwíropa yarigíáyí Bikwíyo re níriniri eániñípi tíni xixeni egíawixini, “Sínjá ají mirarigíáwa ‘Siphórini.’ níriro emi mogío Gorixo nimeari iwamíó tiwayirojo imóniñírini.” níriniri eániñípi tíni xixeni egíawixini. ⁸Ámá diñí miwikwíroarigíáyí nání ripi eni níriniri eánini, “Sínjá o, ayí ámá noreámioari ná eániri nikiripeaániri ná eániri yarigíóniñí imónini.”

niriniri eánini. Ayí ripi nánirini. Gorixoyá xwiyápi niwiaákiro náni noreámioari nániijí eánarigíárini. Ejná Gorixo e éríixiniri urípeaagírini.

⁹E neri aí ejná Gorixo ámá xegí imónigíáyí náni rínjpa seyíné náni eni xixeni axípi re niriniri eánini, “Ámá gwí wirí xío xegí imóníwiniginiri íá yamixáriijírínijí imóniro mixí ináyí xíoyá apaxípánijí imónigíáyíniijí imóniro ámá gwí mónigíá ‘Xío wimónarijípini éwanigini.’ yaiwiarigíáyíniijí imóniro ámá xíoyá imónigíáyíniijí imóniro egíáyírini.” niriniri eániijípi seyíné náni xixeni ríñini. Gorixo —O seyíné síá yiniijímini píni niwiárimi nibiro xegí wíá ókiáriijímini ñweapíría náni íá seaumíriñorini. O seyíné awiaxí seáyi émi imónijí xío seiijípi ámáyo áwaŋí urírixiniri api api imónírixiniri searípeajírini. ¹⁰Ejná seyíné Bikwíyo “Ámá sipá imónigíáyírini.” niriniri eániijípi tíni xixeni nimóniro aiwi agwi ríná rixa ámá Gorixoyáyíné imónijoí. Bikwíyo riniijípa xámi Gorixo ayá miseawianijíyíné aiwi agwi ríná rixa ayá seawianarijíyínérini.

**“Ámá Gorixo náni majíá imónigíáyí tíni niwearóná
pírániijí éríixini.” uriŋí nánirini.**

¹¹Gí diŋí sixí seayijáyíné, ejí rirémixí niseairi re seararijini, “Seyíné aŋí mí dánjíyínénijí nimóniro xwíá rírimí uríngíáyíné ſeapá seainarijípi xe oneainiri siŋwí miwínipani. ſeapá seainarijípi diŋjyo sipí seaikixémiminí yariŋí ejagi náni rarijini. ¹²Seyíné ámá Gorixo náni majíá nero náni émá imónigíáyí tíni e niŋwearóná pírániijí wé rónijípini éríixini. Émáyí ikayíwí niseairiróná ‘Ámá ríkikiríyo yarigíáyínérini.’ searíá aí seyíné wé rónijí imónijípini yariŋagía siŋwí niseaniro náni síá Kiraiso ámáyo mí ómómíximí wini náni biníáyimi omi seáyi e umíyeoaro ‘Joxí rixídarigíáyí xeŋwí riŋwárini.’ riro epíria náni pírániijí e éríixini.” seararijini.

“Ámá seáyi e seaimónigíáyo íními wuríñírixini.” uriŋí nánirini.

¹³⁻¹⁴Seyíné Ámináo wimónarijípimi oxídaneyíniro ámá seamenjweapíría náni imónigíá ayí ayo íními simajwíyónijí yeáyí wuríñírixini. E nero mixí ináyí seáyi e imónijo gapimaní niyoní seáyi e wimónijí ejagi náni omi simajwíyónijí yeáyí wuríñiro gapimaníyí eni ámá íwí yarigíáyo píri umamoro naŋí yarigíáyo seáyi e umero oépojiniri urípeajíyí ejagi náni ayo eni simajwíyónijí wuríñiro éríixini. ¹⁵Gorixo seyíné náni re niyaiwiri wimónarijagi náni rarijini, “Ámá nioní diŋí níkwíroarigíáyí naŋí nero íními e niwuríñiríjípimi dání ámá majíá nikáriñiro wigí majíá imónigíápimi dání yapí niriro ‘Gorixomi diŋí wíkwíroarigíáyí siwí sipí yarigíárini.’ rarigíápimi sanjáriírixini.” niyaiwiri wimónarijagi náni rarijini. ¹⁶Gapimaníyó íními niwuríñiróná Jisaso seiijípimi dání íwí náni áxeŋwaríñijí miseainijíyíné ejagi

náni ámá “Nene áxejwarí minipa ejagwí náni íwí anani yaníwini.” niriro yarigíápa mepa érírixini. Ámá “Gorixo wimónariñípí oyaneyi.” niwimóniro ínimi niwuríniro náni íwí epaxí imóniñípí mé yarigíápa seyíné eni axípi e érírixini. ¹⁷Ámá niyoní wéyo ujwiráriro sérixímeayo diñj sixí uyiro Gorixomi wáyí wiro mixí inayí seayí e imóniñjomí wéyo ujwiráriro érírixini.

“Kiraiso sijwepigí neaiiñípími xidírixini.” urijí nánirini.

¹⁸Xináiwániñí nimóniro omiñí wiiarigíáyíné, segí bosí seamearigíáwa náni wáyí niwiro ínimi niwuríniróna nañí niseamero awayini seaiarigíáyoní maríái, uyíniñí niseaikáríro seamearigíáyo eni ínimi wuríniñíni. ¹⁹Ayí ripí náni rarijini. “Gorixo wimónariñípí apíríani?” niyaiwiro sa apíni oyaneyiniro náni “Pí pí xeaniñí neaikáráná diñj ríá neaxeariñípí ayí ananirini.” niyaiwiro xwámámí niwirínayí, Gorixo yayí winariñí ejagi náni anani bosowami wuríniñírixini. ²⁰Íwí yarijagía niseaniro uyíniñí seaikáránayí, seyíné xwámámí wíagía aiwi “Gorixo nene xwámámí wiarijagwí náni anani yayí seayí e neameníárini.” riseaimónarini? Oweoi! E nerí aí seyíné nañí yarijagía aiwi uyíniñí seaikáráná xixe miwí xwámámí niwirínayí, Gorixo yayí winipaxípí yarijoi. ²¹Gorixo seyíné e érírixini wéyo íá seaumiriñírini. Ríniñí seyíné meapaxí imóniñípí Kiraiso nimeáriniróná ríniñí seyíné eni surímá nimeáriniróná epírápi náni sijwepigí seaiiñí ejagi náni rarijini. ²²O Bikwíyo “Íwí bi mepa eri xegí mañípá tíni yapí bi miripa eri ejírini.” níriniri eániñípí tíni xixeni ejinigini. ²³Omi ikayíwí umeararíná xíó eni wí xixe ikayíwí muripa eri omi ríniñí wiáríná “Soyíné miyíó ráráriñíyó rixa uríkwínipíráói.” muripa eri Gorixomi —O ámá niyoní wigí egíápi tíni xixeni pirí umamoarijorini. Omi diñj niwikwírori “Ayí nioní nííápi náni pirí umamoníárini.” yaiwiri ejinigini. ²⁴Nene íwí ejwápi náni Gorixo pirí nineamamorínayí xixeni imóniminíri ejí aiwi o nene pirí neamamóminíri éípi Kiraisomi pirí umamóáná o ríniñí nimeari yoxáípámi dání pejinigini. Ámá piyí sini íwí bi mepa yarigíápa seyíné eni axípi ero ámá sijí ñweagíáyí amipí xwapí yarigíápa seyíné eni axípi wé róniñí imóniñípí ero érírixini pejinigini. Omi iwaní nimépero pikigíáyo dání segí wárá rixa nañí iniñagí náni “Api e érírixini.” seararijini. ²⁵Ejíná sini Jisasomi diñj miwikwíropa neróná sipisipí xiawomí píni niwiárimí ñiñiñá neánowiríná yarijípa yagíáyíné aiwi agwí ríná segí seáwo —O diñjípi awíniñí seamejweaarijorini. O tñjimini nibiro náni rixa pírániñí ñweajoi.

“Apixíwayíné oxowami yeáyí wuríniñírixini.” urijí nánirini.

3 ¹Apixí oxí meánigíwayíné eni axípi segí oxowami yeáyí wuríniñírixini. Segí oxí wa xwiyá Gorixoyápi pirí wiaíkímí

yarigíáwa ejánayí, awa eni sewayíné yeáyí niwuríniro wé róniŋí yariŋagía siŋwí niseaniríŋyo dáni diŋjí níkinimóniro “Xwiýá apí neparíni.” yaiwipíría náni “Yeáyí wuríñířixini.” searariŋini. Sewayíné xwiýá Gorixomi diŋjí owíkwíropoyiníri imóniŋí bi murariŋagía aiwi² awa sewayíné siyikwí bi míngííwayíné ero Gorixomi wáyí wiro yariŋagía siŋwí niseaniróná awa eni axípi diŋjí wíkwíropaxí ejagi náni rariŋini. ³ Sewayíné “Arige nerí negí díá awiaxí imóniríenjoi?” yaiwiro “Arige neríná awiaxí imónani náni nigwí yeýí nerí ipinaniréwini?” yaiwiro “Arige nerí awiaxí imónani náni aikí aipyí yínaniréwini?” yaiwiro mepa éířixini. Okiyá niniróná segí waráyo seáyířiwámí dánini okiyá minípani. ⁴ Xwioxýyo íními náni eni diŋjí nimoro okiyá inířixini. Xwioxýyo íními okiyániŋjí inariŋípi, ayí sewayíné xwioxýyo ríá ápiawí miseawé sa piyá niseaweáriŋípimi dáni okiyániŋjí inarigíápirini. Apí wí anípá mimónipaxí ejagi náni Gorixoyá siŋwíyo dáni ayá tíŋí imóniŋípirini. ⁵ Apixí ejínaŋí “Gorixo wimónariŋípini oemíni.” yaiwiagííwa —Íwa “Gorixo neariŋípi xixeni neaiinírárini.” niyaiwiro diŋjí wíkwímoagííwarini. Íwa ení axípi wigí xiagwowamí yeáyí niwuríniŋípimi dáni xwioxýyo íníriwámíni okiyániŋjí inagíárárini. ⁶ Seraí yagípi náni bi osearimini. Í xegí xiagwo Ebířamomí yeáyí niwuríniřiná aríá niwiri “Ámináoxíni” uragírárini. Sewayíné amípí wí náni wáyí bi mepa nero pírániŋjí nerónayí, siwá réniŋjí inariŋjoi, “Seraí yagípa newaniŋene axípi imóniŋjwini.” Siwá éniŋjí inariŋjoi.

“Oxoyíné apixíwami pírániŋjí uméířixini.” uríŋjí nánirini.

⁷Apixí meagíoyíné eni segí apixí tíni nawíni nijwearóná “Apixíwa imónigíápi, ayí apíráni?” niyaiwiro nijá imónigíá apí tíni xixení niwíwapiyiro nawíni ɣweářixini. Apixíwa oxoyíné tíni xixení ejí neániro mepaxí ejagi náni searariŋini. Gorixomi ríxiŋjí urarigíápi aríkwíkwí mísaeipa enía náni “Negí apixíwa eni diŋjí níyimiŋjí imóniŋípí meapíříwaríani?” niyaiwiro wé īkwiajwíyo uŋwírarářixini.

“Sípí seaikářagía aiwi naŋní wířixini.” uríŋjí nánirini.

⁸Repiyí niseaiéra úápi, ayí nípíni ripí éířixiníri searariŋini. Pírániŋjí nitiwayíroníro ɣwearo xixe diŋjí sípí iniro xexíxexířimeáyí diŋjí sixí yinariŋíápa axípi xixe diŋjí sixí yiníro wá wianeniro seáyi e mimóní siyikwíniŋjí nimóniro ɣwearo éířixini. ⁹Ámá uyíniří seaikářáyo píří numamoro axípi xixení miwikáripa ero xwiýápái seaŋwíraráyó axípi xixení píří numamoro xwiýápái miŋwírarápí ero neróná ámá sípí seaikářarigíáyo Gorixo naŋjí owiníri ríxiŋjí urířixini. Gorixo seyíné naŋjí seaiinía náni ámá ayo e wířixiniří wéyo fá seaumíriŋjí ejagi náni searariŋini. ¹⁰Bíkwíyo dáni re níriníri eániŋagi náni rariŋini, “Ámá ‘Nioni yayí níniníri kikiřá oŋweáminí.’ niwimóniríná re yaiwíwíningini,

‘Gí manjípá tíni xwiyíá sipí imóniñípi rími mexoámopa erí yapí bi rími mexoámopa erí oemini.’ yaiwíwinigini. ¹¹ Sipí imóniñí yariñípimi wé íá nimixeániri nañí imóniñípi éwinigini. ‘Ámá níni tíni arige piyá niwíriniri ñweaaníwáríani?’ niyaiwiri apí e imóníwaniginiñí anijí miní iponíwinigini. ¹² Ayí ripi náni e éwinigini. Áminá Gorixo wé róniñí yarigíáyo siñwí winaxídimeri íníná xíomi rixijí urarigíápi náni ará ókiarí umóniri yariñírini. E nerí aí sipí yarigíáyo wikí wónariñí enagí náni e éwinigini.” Bikwíyo e níriniri eániñagi náni rariñini.

Nañí yariñwápimi dání ríniñí neaímeaaríná epaxípi nánirini.

¹³ Seyíné nañíni oyaneyiniri anijí miní xídarínayí, giyí ríniñí seaíapípírárini? ¹⁴ E niseariri aí seyíné wé róniñí yariñagía náni ríniñí seaímeáagi aiwi anani yayí seainíwinigini. Bikwíyo rinijípa “Seyíné ámá sipí seaikárarigíáyí óí nerí diñí yánipaxí seaíwapiyaríná óí mepa nero ayá ípípá miýwírárinipa nero ripi érírixini. ¹⁵ Xwioxíyo dání ‘Kraiso gí Ámináorini.’ níriniro diñí sítí inírírixini.” Seyíné “Gorixo yeáyí nineayimixemearíná e neaiiníárini.” niyaiwiro diñí wíkwímoarigíápi náni ámá yariñí seaífá ayí ayo repiyí wípírá náni diñí nejwípero ñweáfríxini. Seyíné apí náni repiyí niwíroná ímí tíni muripa nero “Jisaso ámá ayá náni eni mipepa reñinigini?” niyaiwiro awayiní nípení xwiyíá urírírixini. ¹⁶ Seyíné e neróná ámá seyíné Kraiso tíni nawníni nimóniro náni nañí yariñagía siñwí níseaniro aí ikayíwí seameararigíáyí ríwéná “Nípikwini muriñwanigini.” niyaiwiro ayá winipírá náni seyíné repiyí niwíroná ríwéná wairíri inípaxí imóniñí bi muripa érírixini. ¹⁷ Ayí ripi nánirini. Gorixo xe ríniñí oseaímeaniri níwímonírínayí, seyíné nañí yarigíápimi dání ríniñí seaímeááná ayí ananirini. Sipí yarigíápimi dání ríniñí seaímeááná xixení Gorixo “E érírixini.” wímónariñípimi mixídariñagía náni searariñini.

“Kraiso negí íwípi yokwarímí neaiiminiri peñinigini.” urijí nánirini.

¹⁸ Kraiso ejípi náni bi orímini. O Gorixo negí íwípi yariñwápi yokwarímí neaiiminiri náni ríniñí nímeearíná nawínáni peñinigini. Siykwí míniño siykwí íniñwaéne Gorixo tíni nawníni piyíá neawíriminiri náni peñinigini. Ámá wará íriñáná pikigíá aiwi kwíyíyo dání ámi niwiápñimeari ¹⁹⁻²⁰ apimi dání nuri ámá piyíá diñí gwíniñí ñweagíáyo —Ayí Nowao tíjíná o sipíxo imixaríná Gorixo “Pírí umamóímigini.” niyaiwiri aí wigí ríá kiroarigíápi náni axíná ipipimí miwipa ejáná pírí wiafkímí egíyírini. O ayo nuri wáí urijinigini. Ámá sipixomi pixemoánigíáyí ámá obaxí maríái, wé wíúmi dání waú wo apini nípixemoániro náni iniigí waxíyo minamí siñj egíawixini. ²¹ Iniigí waxí apí ámá agwi ríná wayí meáíáyo yeáyí uyimixemeariñípi náni neaíwapiyariñípirini. Ámá wayí nímeearíná kíyí xénijípi emí

kwírimónaniro yarigíámani. Ayí xwioxfyó dání Gorixomi réniijí uraniro yarigíáriñi, "Jisasomi nuxídiranéná wairirí inipaxí imónijí bi yaníwámani." éniijí uraniro yarigíáriñi. Ayí píyo dání maríái, Jisasí Kiraiso wiápíñimeaŋípimi dání yeáyí neayimixemeaariŋíriñi. ²²O aŋínami náni rixa niþeyiri Gorixomi wé náúminí ñweani. Gorixo fániijí wiepíxníriasijí ejagi náni aŋínami ñweagíá giyí giyí aŋínaŋírani, ejí eániijí imónigíáyírani, néní tígíáyírani, níni omí simajwýónijí yeáyí wuríniñoi.

"Íwí xámí yagíápi sini mepani." urijí nánirini.

4 ¹Kiraiso xíomi upikíáná ríniijí meañí ejagi náni seyíné eni diŋí xí "Nají imónijípi yariŋáoni aí ananí ríniijí omeámíni." niyaiwiri íá xirijípa seyíné eni axípi íá nixiriri diŋí ikwíróřixini. Ámá rixa ríniijí meáſayí íwí yarigíápi píni wiárígá ejagi náni diŋí api íá nixiriri ikwíróřixini. ²Ríniijí meáſayí íná dání igí sini siŋwí naineniro niŋwearóná ſeapá ámá winariŋípi "Oyaneyi." miyaiwí Gorixo e éřixiniri wimónariŋípi "Oyaneyi." yaiwiarigíáriñi. ³Ayí ripí náni seararinji. Xámí seyíné ámá Gorixoyá mimónigíáyí ſeapá wináná rikikirfó yarigíápa néra ugíápi rixa apáni egíáriñi. Rikikirfó seyíné néra ugíápi, ayí ripirini. "Íwí oinaiyi." niyaiwiniro oxí wo tñi apixí wí tñi nipoga uro ſeapá néra uro iriwá ikáriniro ámá siŋwí anigíe dání piaxí weánipaxí imónijípi ero iniigí papikí yarigíápi xwapí niro segí ñwíá nímeróná Gorixo xwiríá winariŋípi ero egíápi, ayí apirini. ⁴Ámá Gorixoyá mimónigíáyí seyíné rixa o wimónariŋípi xídiro ayí tñi nawíni síwíniŋí aríkí sini miponipa ero yariŋagía náni diŋí ududí nero xwiyíápai niseaŋwíráriño aiwí ⁵ámayo mí ómómiximí éimiginiri náni nimóniri wenijí nerí ñweaŋomi —O pegíáyo tñi siŋí ñweagíáyo tñi nawíni mí ómómiximí eníorini. Omí wigí egíápi náni "Api náni ejwárini. Api náni ejwárini." repiyí niwiéra upíráia ejagi seyíné ikayíwí seameararigíápi náni wáyí miseainipani. ⁶Ayí ripí xixení imóninía náni xwiyíá yayí winipaxípi Jisaso ámá rixa pegíáyo aí wáí urijinigini. Pegíáyí sipí sini xwíá týo niŋwearóná egíápi náni Gorixo pirí umamónijípimi dání pegíá aiwí o wimónariŋípi tñi xixení ámi diŋí sítí umímóáná wiápíñimeářixiniri wáí urijinigini.

"Gorixo seaiapiŋípimi dání pírániŋí inířixini." urijí nánirini.

⁷Amipí níni rixa anipá imóninía náni aŋwi e imónini. Ayináni Gorixomi xwiyíá rírimí niwirína pírániŋí urípíria náni nipíréaniri ero siŋwí tñi ero éřixini. ⁸Api nero aí ripí anipaxí imónijípirini. Ámá diŋí sítí uyinarigíá wo wíomi íwí wíkáráná apaxí mé yokwarimí wiiariŋí ejagi náni séřixímeayí tñi diŋí sítí níyiniríná xwapí ayá wí diŋí sítí yinířixini. ⁹Xixe nipemeánimí úřixini. Xixe nipemeánimí numáná ríwéná aníŋumí ikaxí mirinipa éřixini. ¹⁰Gorixo seyíné woxiní woxiní pírániŋí menířixiniri

xixegíni imónijí sixí seamímonjípi rixa tígáyíne ejagía náni apimi dání arirá inífrixiní. Bosiwí awiaxo xegí boso wéyo íá umiriñípi tíni pírániñí yariñípa seyíné ení Gorixo wá niseawianiri xixegíni imónijí seaíapinjípi tíni axípi nero pírániñí arirá inífrixiní. ¹¹ Xwiyáá xíoyápi ripaxí imónífrixiníri sixí umímonjí giyí giyí api xixeni rífrixiní. Arirá wipaxí imónífrixiníri sixí umímonjí giyí giyí ejí eániñí Gorixo e éfrixiníri weámixijípi tíni wíífrixiní. Seyíné Jisasí Kiraiso ejí eániñí seaimixíagi yarigíápi nípimí dání Gorixomi seáyi e umepíría náni api e éfrixiní. Anijí íníná seáyi e imóniri amipí niyoní seáyi e wimóniri epaxo, ayí orini. “E imóníwinigini.” nimónariní.

“Ríniñí nimearíná yayí seainíwinigini.” urijí nánirini.

¹² Gí dijí sixí seayinjáyíné, xeaninjí iwamíó seaíwapiyipíri náni ámá seaikárarigíápi ríaniñí seanariñagi aí “Ríaniñí nene neanariñí ripí Jisasomi dijí wíkwíroarigíá wíyo miwímeaariñípirini.” niyaiwiro dijí niyága mupani. ¹³ Kiraiso nikníri seáyi e imónijípi piaumímí ináná dijí niíá bi onímiápi miseainí xwapí ayá wí seaininína náni ríniñí omí wímeanjípi seyíné ení axípi seaímeaariñagi náni yayí seainíwinigini. ¹⁴ Kiraisomi xídarinjágíá náni ikayíwí seamearánayí, “Gorixo nañí neaimixijene ejagwi náni ría neaímeaarini?” yaiwíífrixiní. “Kwíyí Gorixoyápi —Apí seáyi e imónijípirini. Apí nene neakikayonjíráni?” yaiwipaxí ejagi náni yayí seainíwinigini. ¹⁵ Seyfénayá wo ámá pikíxwiríó ejípimi dánirani, íwí ejípimi dánirani, uyíni ejípimi dánirani, mimayíó ejípimi dánirani, apimi dání pírí umamóáná ríniñí meaariñagi niwinirínayí, “Ayí ananí imónijípirini.” miyaiwipani. ¹⁶ E niseariri aí segí wo “Kiraisomi xídarinjagi náni oyá imónijíyí worini.” ríniñagi náni ríniñí meaariñagi niwinirínayí, o ayá miwinipa nerí “Kiraisoyá yoí nioni ení wírinijíáoniríani?” niyaiwiri Gorixomi yayí wíwinigini.

¹⁷ Ayí ripí náni searariñini. Gorixo ámá niyoní mí ómómixímí enía náni rixa ajwi erini. Xegí imónigíáyo xámi ayo xwírixí umeníárini. Ámá xíomí dijí wíkwíroariñwaéne xámi nineaímeámáná ayí ámá xwyiyá Gorixoyá yayí winipaxí imónijípi pírí wiaíkímí wiariñíáyo ayoyí apa arige wímeaníáríani? ¹⁸ Bikwíyo re níriní eániñagi náni rariñini, “Ámá wé rónijí imónigíáyo Gorixo sini yeáyí tuyimixemeapa ejími ríniñí nimearínayí, ámá Gorixomi ríwí umoro íwí ero yarigíáyí aga arige wímeaníáríani?” ríniñagi náni rariñini. ¹⁹ Ayináni ámá Gorixo ríniñí xe owímeaníri sijwí winariñíyí nañí imónijípini nero “Nene neaimixijo —O pí pí nearariñípi xixeni símí e nitiniri neaiiarinjorini. Pírániñí neamepaxorini.” niyaiwiro omí wíkwíráinífrixiní.

Jisasoyá siyikí imónigíáyo wípeñweagíáwamí urijí nánirini.

5 ¹ Ayináni Pitaoni —Nioni Kiraiso ríniñí nimeari péáná sijwí winijá wonírini. O niknírimí weapáná seáyi e o imónijípi nioni

eni o tíni nawíni imónimíá náni imónijá wonírini. Nioni eni siyikí Jisasoyá imónigíáyo wiperjweámíá náni imónijá woní enagi náni segí wiperjweagíoyíné ejí rirémixí bi oseaimini. ² Sipisipí pírániijí mearigíáwa mearigíápa ámá Gorixoyá imónigíá soyíné tíni ḥweagíáyo axípi pírániijí umejweářixini. E neróná “Simeaxídí neaiarijagáa náni owianeyi.” miyaiwipa ero Gorixo wimónarijípimi dání nixídiro “Negí dijí tíni owianeyi.” yaiwiro éřixini. “Bí oneaiapípoyiniri arirá owianeyi.” miyaiwipa ero símí nixeadfpénirijípimi dání arirá wiro éřixini. ³ Soyíné seáyi e niwimóniro ámá Gorixo umejweářixiniri wéyo seaiapijíyo paimímí miwipa ero síwí nañí ikaniijí seaipaxí imónijípí wíwapiyiyo éřixini. ⁴ Soyíné pirániijí e nerónayí, sipisipí mearigíá niyoní seáyi e wimónijo —O Kiraisorini. O sijáni weapáná ámá niíá neróná wiárí nimúroro xopirárí niwiróná nigwí meaarigíápa soyíné eni íná axípíniijí niknímáná urí mimónijí bi meapíříárini.

Íwí sikiňowamí uriňí nánirini.

⁵ Íwí sikiňoyíné eni seaipejweagíawami yeáyí wuríniřixini. Gorixo ámá “Nioni seáyi e imónijáonirfani?” yaiwinarigíáyo píří mákímí neri ámá “Nioni seáyi e mimónijáonirini?” yaiwinarigíáyo wá wianarijí enagi náni noyínéni “Negí wí seáyi e nineaimónirínayí, ananirini.” yaiwiro “Xináíwanenijí nimónirane omijí owianeyi.” yaiwiro éřixini. ⁶ Ayináni Gorixo xegí rixa nimónáná seáyi e neaimixíwiniginiri “Siyikwíniijí imónijwápiane Gorixo xegí ejí eániijí tíni neamejweapaxorfani?” niyaiwiro ínimi yeáyí wurínpoyí. ⁷ O ámá xegí imónigíáyo pírániijí umearijo enagi náni amipí seyíné ududí seainarijípí omí iķwikwarimí wiayípoyí.

⁸ Pusí sayí raionýí riniňípí najwí roaniminiri náni awí nira warinjípa seyíné tíni mixí inarigíó —O, ayí oborini. O axípi e seaiminiri yariňagi náni sijwí tíni neróná sijwí mixí nero róřixini. ⁹ Seyíné nijíá re imónijoi. Sérixímeá xwíá ríří niríminí ḥweagíayí ríniijí seyíné seaímeaarijípa axípi ayo eni wímeaarijí enagi náni seyíné Gorixomi dijí wíkwíroarigíápi ejí sixí neámixiniro obomi píří mákířixini. ¹⁰ Ríná bi onimiápi náni seyíné ríniijí nímeámáná ejáná Gorixo —O wá anijí miní neawianarijorini. Kiraiso rixa nikníriri seáyi e imónijípí seyíné eni o tíni iķarinigíáyíné enagia náni axípi imónířixiniri wéyo íá seaumirijo, ayí orini. O seyíné íá seawearímixiri pírániijí síkíkí seaomixiri ejí sixí seaeámixiri Kiraisomi xídarigíápi miwáramopaxí seaimixiri enířarini. ¹¹ O anijí íníná amipí niyoní seáyi e wimónířwinigini. “E imónířwinigini.” nimónarini.

¹² Nioni Sairaso —O negí nírixímeá dijí ujwiráripaxí imónijí worini. O sañí ninirápirí ríwamijí nearijípimi dání nioni xwiyíá onimiá ripí ejí ríremixí seairí áwanjí “Gorixo wá niseawianiri seaiijípí aga xixení

apirini.” seariri yarijini. Nioni searíápi diñí íá nixiriro ejí neániri
ŋweářrixini.

¹³ Jisasoyá siyikí imónigíá Babironiyo ŋweagíáyí —Ayí seyíné tíni
nawíni Goríxo íá seayamixáriŋyírini. Ayí yayí seawárénaparijoi. Gí íwí
Mako eni yayí seawárénapariní. ¹⁴ Sewaniŋyíné yayí niniróná xwioxíyo
dáni yayí óí eánenířixini. “Kiraiso tíni nawíni ikárinigíá niyínéni oyá
diñíyo dáni niwayiróniro ŋweářrixini.” nimónarini.